

ZŠ Nový Jičín , Komenského 68

Školní družina

Klíček k bráně do života

**Školní vzdělávací program pro zájmové vzdělávání ve školní
družině
(školní rok 2010/2011)**

Platnost od 1.září 2008

V Novém Jičíně 27.8.2008

Šárka Kantorová

vedoucí vychovatelka

1. Identifikační údaje

Název zařízení: Školní družina při ZŠ Nový Jičín, Komenského 68

Zřizovatel: Městský úřad Nový Jičín

Statutární zástupce: RNDr. Svatava Hajdová

Vedoucí vychovatelka: Šárka Kantorová

IČO 00848328

IZO 119 800 241

Telefon: 556 713 113

E-mail: kantorova@zsko68nj.cz

2. Charakteristika zařízení

Školní družina poskytuje zájmové vzdělávání žákům 1. až 5. ročníku Základní školy Nový Jičín, Komenského 68. Má čtyři oddělení, která se naplňují do počtu 30 dětí. Žáci zapsaní na začátku školního roku jsou rozděleni do oddělení podle ročníků . Případní zájemci z řad žáků 5. tříd, stejně jako všichni žáci přijatí v průběhu školního roku, jsou rozděleni podle aktuálních počtů v odděleních..

Provoz ŠD je v pracovní dny od 6.00 do 7.40 hodin (tzv. „ranní družina“) a od 11.40 do 16.00 hodin. Časový plán vzdělávání je rozepsán u pravidelné činnosti v ŠD (viz. níže). Zapsaní žáci navštěvují ŠD podle zájmu rodičů, který rodiče zapisují do zápisních lístků.

Kapacita školní družiny: 120 žáků

3. Podmínky přijímání zájemců o ŠD

Přijímání účastníků činnosti je obecně platnými předpisy ohraničeno jen věkem či návazností na školní docházku:

- Činnost ŠD je určena přednostně pro žáky 1. stupně základní školy.
- Dítě je do ŠD přijímáno na základě písemné přihlášky – zápisního lístku.
- Dítě je přihlašováno do ŠD vždy jen na jeden školní rok.
- Předčasné ukončení docházky do ŠD v průběhu školního roku je podloženo písemnou odhláškou, podepsanou rodiči.

4. Materiální podmínky

Školní družina má k dispozici jednu hernu v přízemí prvního stupně a dvě přízemní třídy pro druhé a třetí oddělení, čtvrté oddělení je v 1. patře. Vybavenost herny ŠD umožňuje práci u stolu, eventuální hru na koberci i sledování DVD. Dále ŠD využívá keramickou dílnu, počítačovou učebnu, tělocvičnu a hřiště u školy. Dětem je zajištěn pitný režim.

Pomůcky: knihy, časopisy, encyklopedie, mapy, materiály BESIPu, výtvarné potřeby, pracovní materiál

5. Personální podmínky

Ve školní družině pracuje pět vychovatelek, ty se každoročně podílejí na přípravě školních akcí - vánoční besídka, karneval, soutěže, pobyty v přírodě. Vychovatelky se zúčastňují akreditovaných kurzů, programů dalšího vzdělávání pedagogů a využívají samostudium k vlastnímu rozvoji pedagogické činnosti pro ŠD. V případě onemocnění učitele jsou schopny jej zastoupit ve vyučování.

6. Ekonomické podmínky

Poplatek za ŠD činí 120,- Kč měsíčně. Platba je vybírána hotovostně v kanceláři školy nebo převodem z účtu. Děti se sociálním znevýhodněním mohou být tohoto poplatku zproštěni po předložení příslušných dokumentů ze SSZ. Toto zproštění vydává na základě těchto dokumentů ředitelka školy.

7. Podmínky bezpečnosti práce a ochrany zdraví

a. Hygienické a bezpečnostní podmínky

- vhodná struktura činnosti a skladba zaměstnání – vychovatelka vybírá věkově přiměřenou činnost, při které nedojde ke zranění dítěte
- stravovací návyky a pitný režim – vychovatelka dbá na hygienu a kulturu stolování, dohlíží nad pitným režimem dětí (pití v ŠJ, šťáva v ŠD)
- bezpečné pomůcky – vychovatelka dbá na používání věkově přiměřených pomůcek
- ochrana před úrazem a eliminace nebezpečných situací – vychovatelka eliminuje možné úrazy proškolením na začátku školního roku a opakováním během školního roku. Svým pedagogickým působením neustále nabádá k dodržování bezpečnosti, děti má neustále v zorném poli.
- označení nebezpečných předmětů – vychovatelka seznámí žáky s provozními řády využívaných prostor – škola, ŠJ, ŠD, tělocvična, zahrada
- bezpečnost silničního provozu – mimo budovy ZŠ a ŠD zodpovídá vychovatelka za 25 dětí. Děti jsou na začátku roku poučeny o bezpečnosti silničního provozu, během roku je poučení opakováno. Pokud dojde k situaci, že se počet dětí navýší nad 25, je pověřena doprovodem dětí další osoba.
- dostupnost prostředků první pomoci – školní družina je vybavena dostupně umístěnou lékárníčkou PP

b. Psycho-sociální podmínky

- pohoda prostředí a příznivé sociální klima – vychovatelka vede k otevřenosti a partnerství v komunikaci, úctě, toleranci, uznání, empatii a pomoci druhému
- respektování potřeb jedince – vychovatelka organizuje činnost vycházející ze zájmů účastníků, individuální péče je věnována žákům se speciálními vzdělávacími potřebami
- věková přiměřenost a motivující hodnocení – vychovatelka respektuje individualitu dětí, hodnotí v souladu s jejich možnostmi
- ochrana před násilím, šikanou a dalšími patologickými jevy – vychovatelka se pedagogickým působením snaží zabránit socio-patologickým jevům
- spoluúčast na životě zařízení – vychovatelka preferuje společné plánování činnosti, vlastní podíl dětí na případném řízení a následném hodnocení
- včasná informovanost – vychovatelka včas informuje děti a jejich zákonné zástupce o činnostech ve školní družině

8. Cíle výchovy a vzdělávání

Školní vzdělávací program školní družiny je v souladu se ŠVP pro základní vzdělávání Brána do života. Činnost ŠD je těsně propojena zejména s výchovně-vzdělávacím procesem na 1. stupni a principy programu Začít spolu. Vychovatelky spolupracují s učiteli 1. stupně na přípravě projektových dnů, mimoškolních akcí, jako je např. spaní ve škole, vánoční a velikonoční jarmarky, kulturní a vzdělávací exkurze a výlety, a pobyty v přírodě. Část úvazku vychovatelek tvoří hodiny při výuce, v centrech aktivit v 1. 2.a 3 ročnících. V rámci spolupráce s Klubem vodních sportů Laguna a rozšířenou výukou plavání na naší škole, zajišťuje školní družina také odvádění žáků na kurzy plavání v odpoledních hodinách.

Cílem výchovy a zájmového vzdělávání v ŠD je, v návaznosti na ŠVP Brána do života:

- motivovat žáka pro celoživotní učení
- rozvíjet individuální schopnosti žáků a naučit je využívat tyto schopnosti v praxi (získávání poznatků použitelných v dalším životě)
- podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a řešení problémů
- vést žáky k všestranné, účinné a otevřené komunikaci (rozvoj a rozšiřování slovní zásoby)
- rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých
- vést žáky k tomu, aby se projevovali jako svébytné, svobodné a zodpovědné osobnosti, aby uplatňovali svá práva a naplňovali své povinnosti
- vytvářet u žáků potřebu projevovat pozitivní city v chování a v prožívání životních situací
- rozvíjet vnímavost a citlivé vztahy k lidem, prostředí i k přírodě (vyjasnění vztahů dítě-dospělý a děti mezi sebou)
- naučit žáky aktivně rozvíjet a chránit své fyzické, duševní a sociální zdraví (zásady bezpečnosti a zdravého životního stylu) a cítit za ně zodpovědnost, motivovat k účelnému trávení volného času
- vést žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám, učit je žít společně s ostatními lidmi (rozvoj estetického cítění)
- vytvářet prostor pro odpočinek a relaxaci

9. Klíčové kompetence

- kompetence komunikativní – žák vyjadřuje pocity, umí komunikovat, vhodně reaguje, naslouchá druhým, formuluje své myšlenky srozumitelně a souvisle, účastní se diskuzí, nebojí se vyjádřit vlastní názor, dokáže pracovat ve skupině, vyjadřuje se a vystupuje v souladu se zásadami slušného chování
- kompetence sociální a personální – žák využívá zkušeností jiných lidí, přijímá hodnocení svých výsledků, spolupracuje, pečuje o své fyzické a duševní zdraví, uznává autoritu, umí pracovat v kolektivu, přijímá hodnocení svých výsledků radu i kritiku, pečuje o své fyzické a duševní zdraví, podporuje mezilidské vztahy a orientuje se v nich
- kompetence pracovní – žák kolem sebe udržuje pořádek, uklízí po sobě, dodržuje zásady bezpečnosti práce, připravuje se na budoucnost v oblasti vzdělání i dovedností
- kompetence k učení – žák poznává smysl a cíl učení, podílí se na plánování, řízení a organizování vlastního učení, vyhledává potřebné informace, stanovuje si cíle a priority, realisticky hodnotí své výsledky
- kompetence k řešení problémů – žák si všímá dění i problémů, problém se učí pochopit

Výchovné a vzdělávací strategie

- rozvíjení paměti formou her
- společné čtení na pokračování
- využívání her, kvízů a soutěží, které vyžadují přiměřené vědomosti a dovednosti
- společné prožívání radosti a uspokojení z úspěchů (i dílčích)
- podpora samostatnosti, tvořivosti a originality
- společné řešení problémových situací, které se v průběhu roku vyskytnou, společné hledání možností, jak některým problémům předcházet
- vedení k chápání „problémů“ jako součásti života, které je třeba vyřešit
- vedení žáků ke slušnému vyjadřování i v případě vyjádření nesouhlasu nebo nelibosti
- vedení žáků k vyjádření svého názoru i k respektování názorů druhých
- vzor vychovatelek
- společné vytváření pravidel chování a práce v ŠD a společné dohlížení na jejich dodržování
- vedení žáků k vzájemné pomoci v případě potřeby
- pozitivní pracovní atmosféra ve třídě
- vedení žáků k vzájemnému respektu a ohleduplnosti
- vedení k pochopení potřeby dodržování „pravidel“ v lidské společnosti
- oceňování správného a zodpovědného chování
- společné návštěvy kulturních a sportovních akcí v rámci města
- vedení žáků k pochopení potřeby ochrany životního prostředí
- používání různých nástrojů a pomůcek a vedení k dodržování pravidel bezpečnosti při manipulaci s nimi
- vedení k udržování pořádku a čistoty a dodržování hygienických pravidel

10. Formy výchovy a vzdělávání

Podle vyhlášky MŠMT o zájmovém vzdělávání jsme stanovili následující formy vzdělávání:

a. Pravidelná výchovná, vzdělávací a zájmová činnost

Zahrnuje pravidelnou každodenní činnost v odděleních ŠD a zájmové útvary při ŠD (viz. kroužky – příloha)

b. Příležitostná výchovná, vzdělávací, zájmová a tematická rekreační činnost v prostorách ŠD i mimo ně

Zahrnuje všechny mimořádné akce – návštěva divadelního představení v Ostravě v Divadle loutek , filmová představení v kině Květen, maškarní rej, besedy, exkurze, výchovně-vzdělávací programy (Planetárium Ostrava, ZOO Lešná), sportovní akce, Noc broučků – spaní ve škole, Vánoční burza, Velikonoční výstava, oslava Dne dětí, projektové dny. Vybraných akcí se mohou zúčastnit i rodiče žáků.

c. Osvětová činnost

Poskytování informací v oblasti prevence sociálně-patologických jevů.

d. Individuální práce

Vytváření podmínek pro rozvoj nadání dětí, práce s talentovanými jedinci, konzultace, řešení tematických úkolů, organizace a garance postupových soutěží. Práce s integrovanými jedinci – pomoc, podpora, povzbuzení.

e. Spontánní činnosti

Spontánní aktivita je praktikována za dozoru vychovatelky tak, aby se dítě mohlo samostatně projevit a rozhodnout o své činnosti. Vychovatelka zde funguje pouze jako rádce a dozor. Tato činnost je provozována zejména v ranní družině a odpolední klidové činnosti či pobytu venku.

11. Metody práce nejčastěji využívané v ŠD

Vysvětlování, komunikace, názorné simulace situací, hry, soutěže, kresby, výtvarné techniky, hudba, zpěv, didaktické hry, besedy, návštěvy kulturních zařízení

12. Organizace pravidelné činnosti ve školní družině

- 6.00 – 7.40 ranní družina – doba před začátkem vyučování, která zahrnuje organizovanou činnost (rozcvička, klidové hry) a spontánní činnost (stavebnice, stolní a deskové hry, kreslení, vybarvování, puzzle, individuální hry)
- 11.40 – 13.00 hygiena a kultura stolování – doba ve školní jídelně
- 12.00 – 13.30 odpočinková a rekreační činnost – spontánní činnost v herně nebo na školní zahradě vedoucí k relaxaci a odreagování po školní výuce
- 13.30 – 15.00 organizovaná činnost
 - příprava na vyučování – didaktické hry, matematické a vědomostní soutěže, kvízy, hlasité čtení, prohlubování školních znalostí
 - pravidelné bloky – BESIP, pravidla slušného chování, kultura, sport, zvyky, tradice, obyčeje, literatura (dětské knihy, autoři, ilustrátoři, četba na pokračování), hudba, zpěv, rytmické hry
 - kroužky: keramické tvoření, sportovní hry, šachový kroužek, veselé pískání (flétna)
- 15.00 – 16.00 volné hry, průběžné odcházení žáků z ŠD

13. Obsah a časový plán v příležitostné činnosti ve školní družině

- Přivítání prvňáků (září)
- Noc Skřítků a projektový den – Hellowen (říjen)
- Planetárium Ostrava – (říjen)
- Divadlo loutek – (listopad)
- Vánoční jarmark (prosinec)
- Karneval (únor)
- Velikonoční výstava (březen)
- Velikonoční hodování (březen)
- „Čarodějnický rej“ (duben) – projektový týden
- „Bezpečně do školy“ – projektový týden
- ZOO Lešná
- Svátek matek – výroba dáreků (květen)
- Mezinárodní den dětí – den soutěží a her (červen)
- Filmová představení jednou měsíčně v kině Květen, sportovní odpoledne, výtvarné a pracovní dílny, pobyty v přírodě na konci školního roku

14. Obsah výchovy a vzdělávání

Výchovný a vzdělávací proces ve školní družině navazuje na školní výchovný a vzdělávací proces. Většina vzdělávacích oblastí ŠVP Brána do života prolíná i veškerou činností školní družiny. Prostřednictvím her, soutěží a různých volnočasových aktivit jsou zde rozvíjeny klíčové kompetence žáků.

Vzdělávací oblasti: Jazyková komunikace (Komunikativní výchova, Literární výchova)

Matematika

Člověk a jeho svět (Svět kolem nás, Lidé a čas, Rozmanitost rostlin a živočichů,

Člověk a zdraví ...)

Kultura a umění (výtvarné a hudební činnosti)

Člověk a svět práce (práce s drobným materiálem, konstrukční práce)

Člověk a zdraví (pohybové aktivity)

Činnost v ŠD v průběhu je tematicky rozdělena do čtyř období:

a) Téma: podzimní období

Tematické okruhy: začátek školního roku, škola, třída, ŠD, ŠJ – stolování, hygiena stolování, pravidla slušného chování, úcta k dospělým, příroda na podzim, estetika, míčové hry v tělocvičně, na hřišti, závodivé hry na chodbě

Podokruhy:

- Škola: Poznej a orientuj se ve škole, okolí školy, okolí družiny, dopravní situace, BESIP
- Stolování: hygiena rukou, pravidla stolování, zdravá strava
- Slušné chování: mezilidské vztahy, zdravení, prošení, děkování, úcta
- Estetika: barvy podzimu, výtvarné a pracovní techniky, práce s přírodninami

b) Téma: zimní období

Vzhledem k méně příznivému počasí jsme se zaměřili více na práci v interiéru.

Tematické okruhy: zimní sporty, příroda, zdraví, tradice a zvyky, výroba vánočních dárků, literatura, estetika – zručnost, environmentální výchova,

Podokruhy:

- Příroda: pozorování, přezimující ptactvo, krmení ptáků, výroba krmítek
- Zdraví: otužování, zdravá strava, skladba jídelníčku, ovoce, hygiena stolování, první pomoc
- Tradice a zvyky: Advent, Vánoce, Tři králové, Masopust, zpěv a poslech koled
- Literatura: četba na pokračování

- Estetika: zimní barvy, výtvarné a pracovní techniky
- Environmentální výchova: osvojení si návyku třídění odpadu

c) Téma: jarní období

Tematické okruhy: sport, příroda, domov – rodina, komunikace, zájmy, literatura, hudba, pracovní-technické činnosti, opakování zásad stolování, město

Podokruhy:

- Příroda: pozorování, jarní květiny, kvetoucí stromy, mláďata, hnízdění ptáků, přírodovědné vycházky
- Komunikace: verbální, neverbální, porozumění, chápání druhých, empatie
- Literatura: dětská poezie a próza, ilustrace, ilustrátoři
- Domov: rodiče, sourozenci, prarodiče, úcta ke stáří, bydlení
- Město: známé osobnosti Nového Jičína a okolí, pamětní místa, historicky zajímavé objekty

d) Téma: letní období

Tematické okruhy: sport, příroda, zájmy, literatura, hudba, barvy, prázdniny

Podokruhy:

- Příroda: pozorování, květiny, přírodovědná vycházka, práce s encyklopedií
- Literatura: četba na pokračování
- Barvy: barvocit, letní odstíny, tematické výtvarné a rukodělné práce
- Prázdniny: táborové písně, orientace v přírodě a terénu, první pomoc v přírodě, ochrana zdraví

Jednotlivé činnosti se mohou doplňovat, obměňovat a upravovat.

15. Průřezová témata

Průřezová témata prolínají výchovným a vzdělávacím procesem ŠD.

- **Osobnostní a sociální výchova** – je nedílnou součástí veškeré činnosti v ŠD.
- **Výchova demokratického občana** – tvoření pravidel chování v ŠD, vštěpování zásad slušného chování, respektování práv a povinností svých i druhých lidí
- **Multikulturní výchova** – soužití se spolužáky jiných národností, tradice a zvyky, projekty
- **Environmentální výchova** – třídění odpadu, vycházky
- **Mediální výchova** – příležitostná komunikace na téma televize a internet

16. Zveřejnění školního vzdělávacího plánu ŠD

- webové stránky školy